

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jana Passera a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Davida Hipšra v právní věci žalobkyně: **Ing. G. L.**, zastoupené JUDr. Petrem Hrdličkou, advokátem se sídlem Biskupcova 78, Praha 3, proti žalovanému: **Ministerstvo zahraničních věcí**, se sídlem Loretánské náměstí 5, Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 3. 2013, čj. 301745/2013-KKM, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 15. 5. 2013, čj. 10 A 86/2013 – 24,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalobkyně **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

- 1. Velvyslanectví České republiky v Káhiře zamítlo dne 3. 1. 2013 žádost M. H. M. A. o udělení krátkodobého víza.
- 2. Rozhodnutím ze dne 22. 3. 2013, čj. 301745/2013-KKM, žalovaný nevyhověl žádosti M. H. M. A. o nové posouzení důvodů neudělení víza podle § 180e zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“).

II.

3. Žalobkyně, manželka M. H. M. A., napadla rozhodnutí žalovaného žalobou u Městského soudu v Praze, který ji usnesením ze dne 15. 5. 2013, čj. 10 A 86/2013 – 24, odmítl. Usnesení městského soudu, stejně jako všechna dále citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, je dostupné na www.nssoud.cz a soud na něj na tomto místě pro stručnost zcela odkazuje.

III.

4. Žalobkyně (stěžovatelka) brojila proti usnesení městského soudu kasační stížností z důvodů, které podřadila pod § 103 odst. 1 písm. a), b), d) a e) s. ř. s.

5. Stěžovatelka upřesnila, že její manžel obdržel rozhodnutí žalovaného písemně poštou dne 22. 4. 2013, nikoliv 22. 3. 2013, jak bylo nesprávně uvedeno v žalobě v důsledku tiskové chyby.

6. Žalovaný nerespektoval, že stěžovatelka je manželkou M. H. M. A., který má platný egyptský pas do 11. 4. 2019. Podle stěžovatelky neexistoval žádný problém, který by bránil udělení víza jejímu manželovi pro pobyt v České republice.

7. Městský soud nesprávně uzavřel, že osobní práva stěžovatelky nebyla porušena. V této souvislosti stěžovatelka citovala § 33, § 46 a § 65 s. ř. s., § 18 až § 21 zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů, § 116 občanského zákoníku, čl. 1, čl. 4 a čl. 10 Listiny základních práv a svobod.

8. Stěžovatelka nesouhlasila se závěrem městského soudu, že žalovaný nerozhodl o jejích právech a povinnostech. Všechny písemnosti ve věci žádosti jejího manžela byly posílány v češtině. Stěžovatelka je překládala manželovi a psala jeho vyjádření úřadům v češtině. Proto byla účastnicí řízení od samého počátku.

9. Dále stěžovatelka zdůraznila, že Egypťané jsou obecně považováni za kulturně a politicky důležitý národ Středního východu a Egypt je silným strategickým partnerem NATO. Nejedná se tedy o zemi, která by byla s Českou republikou ve válečném stavu, nebo jejíž občané by Českou republiku ohrožovali. Nic takového nebylo v posuzované věci zjištěno.

10. Podle stěžovatelky je nepochopitelné, proč žalovaný použil obstrukce a urážky a vyslovil nedůvěru ke svým občanům a jejich rodinným příslušníkům. Český úřad nejprve posvětil uzavření manželství, ale poté popřel jeho platnost a zákonnost. Nikdo nemůže stěžovatelce vytýkat, že se provdala za muže podle svých představ.

11. Městský soud nesprávně posoudil právní otázky i to, že skutková podstata, z níž správní orgán vyšel, neměla oporu ve spisu nebo s ním byla v rozporu.

IV.

12. Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že řízení o udělení krátkodobého víza je v případě rodinného příslušníka (stejně jako u ostatních žadatelů) upraveno přímo použitelným nařízením č. 810/2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex). Zákon

o pobytu cizinců vylučuje v § 168 použití části druhé a třetí správního řádu na řízení o udělení krátkodobého víza. Na procesní otázky neupravené vízovým kodexem se subsidiárně použije zákon o pobytu cizinců, případně i část čtvrtá správního řádu a základní zásady správního řízení.

13. Účastníkem řízení o udělení víza je podle vízového kodexu pouze žadatel. Účastenství stěžovatelky v předmětném řízení nelze dovodit z toho, že všechny písemnosti jsou zasílány v češtině. To ostatně ani není pravda, protože žádost o vízum M. H. M. A. byla podána na tiskopisu v anglickém jazyce. Ani žádost o nové posouzení důvodů neudělení víza není nutné podat v češtině. Rozhodnutí zastupitelských úřadů o neudělení víz a následné rozhodnutí žalovaného jsou v případě rodinných příslušníků vydávána v češtině, protože žadatel má v případě těchto rozhodnutí právo na soudní přezkum.

V.

14. Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

15. Kasační stížnost není důvodná.

16. Nejvyšší správní soud předně připomíná, že proti usnesení o odmítnutí žaloby lze namítat pouze důvody podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Pod zmíněné ustanovení spadají také případy, kdy vada řízení před soudem měla nebo mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí návrhu, nebo kdy vada řízení spočívala v tvrzené zmatečnosti řízení před soudem (srov. např. rozsudky ze dne 21. 4. 2005, čj. 3 Azs 33/2004 – 98, č. 625/2005 Sb. NSS, ze dne 31. 5. 2004, čj. 3 Azs 43/2003 – 48, nebo ze dne 22. 1. 2004, čj. 5 Azs 43/2003 – 38, č. 524/2005 Sb. NSS).

17. Stěžovatelka tak mohla uplatnit pouze námitky, kterými by brojila proti nezákonnosti rozhodnutí městského soudu o odmítnutí žaloby. Námitky směřující proti rozhodnutí správního orgánu nebyly předmětem věcného přezkumu městským soudem a Nejvyšší správní soud se jimi nemohl zabývat. Stejně tak se nemohl zabývat obecnými úvahami stěžovatelky o politickém postavení Egypta a jeho občanů.

18. Soud přezkoumal napadené usnesení v rozsahu vymezeném důvodem podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Městský soud odmítl žalobu z důvodu chybějící aktivní procesní legitimace stěžovatelky, která nebyla účastnicí řízení, v němž bylo vydáno napadené rozhodnutí. Jedinou námitkou, která směřovala proti tomuto závěru, bylo tvrzení stěžovatelky, že byla účastnicí řízení, protože překládala všechny písemnosti manželovi a psala jeho vyjádření úřadům v češtině.

19. Tato skutečnost ovšem není způsobilá založit účastenství stěžovatelky v řízení o udělení víza jejímu manželovi, a následně ani oprávnění k podání žaloby v řízení před správním soudem podle § 65 s. ř. s.

20. Podle odstavce 1 zmíněného ustanovení je k podání žaloby oprávněn ten, kdo tvrdí, že byl rozhodnutím správního orgánu zkrácen na svých právech. Toto zkrácení, tj. porušení nebo ohrožení subjektivních práv žalobce, mohlo být způsobeno přímo samotným rozhodnutím nebo tím, že správní orgán v řízení, které předcházelo vydání napadeného rozhodnutí, porušil žalobcova procesní práva. V každém případě však žalobce musí tvrdit zkrácení na svých vlastních subjektivních právech, tj. musí jít o subjektivní práva náležející žalobci, nikoliv třetí osobě (blíže viz usnesení rozšířeného senátu ze dne 23. 3. 2005, čj. 6 A 25/2002 – 42, č. 906/2006 Sb. NSS, srov. také např. rozsudek ze dne 26. 11. 2009, čj. 5 As 95/2008 – 73).

21. S ohledem na uvedené podmínky Nejvyšší správní soud nepochyboval, že stěžovatelka nebyla oprávněna k podání žaloby podle § 65 odst. 1 s. ř. s. Přímé zkrácení na svých vlastních právech stěžovatelka netvrdila. Vyjádřila pouze nesouhlas se zamítnutím žádosti o udělení krátkodobého víza jejího manžela. Aktivní žalobní legitimace podle odstavce 1 přitom vyžaduje, aby tvrzený zásah do práv byl způsoben rozhodnutím, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují práva nebo povinnosti toho, kdo žalobu podal. V řízení, v němž bylo vydáno napadené rozhodnutí žalovaného, ovšem o právech ani povinnostech stěžovatelky rozhodováno vůbec nebylo. Předmětné řízení se týkalo žádosti o krátkodobé vízum manžela stěžovatelky, nikoliv stěžovatelky samotné, která je státní příslušnicí České republiky. Rozhodnutím o neudělení víza manželovi stěžovatelka nebyla přímo dotčena ve svých právech nebo povinnostech. Dotčení práv stěžovatelky mohlo být nanejvýš nepřímé, to však aktivní žalobní legitimaci nezakládá.

22. Odstavec 2 téhož ustanovení rozšiřuje aktivní žalobní legitimaci i na účastníky řízení před správním orgánem, kteří nejsou k žalobě legitimováni podle odstavce 1, pokud tvrdí, že byli postupem správního orgánu zkráceni na svých právech takovým způsobem, že to mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí. Na rozdíl od žalobní legitimace podle předchozího odstavce je předpokladem pro podání žaloby podle odstavce 2 účastenství v předcházejícím správním řízení. Tuto otázku je přitom třeba posoudit materiálně (viz např. usnesení ze dne 2. 12. 2003, čj. 7 A 56/2002 – 54, č. 162/2004 Sb. NSS). Osoba oprávněná podat žalobu podle odstavce 2 se účastnila správního řízení, protože v něm uplatňovala určitý zájem, např. zájem na ochraně přírody. Pro založení žalobní legitimace pak tato osoba musí tvrdit, že jako účastník předchozího správního řízení – v němž pouze uplatňovala určitý zájem – byla zkrácena na svých procesních právech. Toto zkrácení musí být zároveň takové intenzity, aby mohlo mít za následek nezákonnost rozhodnutí, proti němuž žalobce brojí (blíže viz usnesení rozšířeného senátu čj. 6 A 25/2002 – 42).

23. Takovéto skutečnosti stěžovatelka netvrdila. Nadto stěžovatelka účastnicí předcházejícího řízení vůbec nebyla. Žalovaný se stěžovatelkou jako s účastnicí nejednal a nebyl k tomu podle žádného právního předpisu povinen.

24. Na řízení o udělení krátkodobého víza (§ 20 zákona o pobytu cizinců) ani na řízení o nové posouzení důvodů pro udělení víza (§ 180e zákona o pobytu cizinců) se nevztahuje druhá a třetí část správního řádu (viz § 168 zákona o pobytu cizinců), neuplatní se tedy ani ustanovení o účastenství (§ 27 správního řádu). Zákon o pobytu cizinců odkazuje ve vztahu k podmínkám pro udělení krátkodobého víza na vízový kodex. Z vízového kodexu

nelze dovodit, že by účastníkem řízení o udělení krátkodobého víza mohl a měl být někdo jiný než samotný žadatel.

25. Podle čl. 32 odst. 3 vízového kodexu žadatelé, kterým byla žádost o udělení víza zamítnuta, mají právo na odvolání. Právo k podání opravného prostředku mají pouze žadatelé, nikoliv třetí osoby. Vízový kodex neobsahuje vlastní úpravu řízení o opravném prostředku, ale odkazuje v této souvislosti na vnitrostátní právo. Zákon o pobytu cizinců pak v § 180e upravuje institut nového posouzení důvodů neudělení víza, který obsahuje i určitá procesní pravidla. Ani z něj ovšem nelze dovodit, že by účastníkem řízení o tomto opravném prostředku byl někdo jiný než samotný žadatel.

26. Z žádného právního předpisu tedy nevyplývá, že stěžovatelka měla mít práva a povinnosti účastníka řízení v řízení o žádosti jejího manžela o udělení krátkodobého víza. Napadeným rozhodnutím proto nemohlo být zasazeno do jejích procesních práv. Zkrácení na procesních právech ostatně stěžovatelka ani netvrdila. Nejvyšší správní soud proto uzavřel, že stěžovatelka nebyla aktivně legitimována k podání žaloby ani podle § 65 odst. 2 s. ř. s.

27. Tvzení stěžovatelky, že byla účastnicí řízení, protože překládala všechny písemnosti manželovi a psala jeho vyjádření úřadům v češtině, je zjevně neopodstatněné. Skutečnost, že stěžovatelka zprostředkovávala svému manželu styk s českými úřady, není způsobilá založit její účastenství v předmětném řízení. Jiné argumenty, které by svědčily pro závěr, že stěžovatelka měla být účastnicí řízení o udělení krátkodobého víza jejího manžela, stěžovatelka nevznesla. Soud je vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.) a není oprávněn ani povinen za stěžovatelku argumenty vyhledávat.

28. Soudního přezkumu napadeného rozhodnutí se mohl dovolávat pouze manžel stěžovatelky, o jehož právu na pobyt v České republice bylo rozhodováno [srov. § 171 odst. 1 písm. a) větu za středníkem ve spojení s § 15a odst. 4 zákona o pobytu cizinců].

29. K námitce stěžovatelky zpochybňující závěr městského soudu o opožděnosti žaloby, Nejvyšší správní soud pouze dodává, že opožděnost žaloby nebyla důvodem pro její odmítnutí. Městský soud odmítl žalobu podle § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s. z důvodu chybějící aktivní procesní legitimace stěžovatelky a pouze nad rámec nezbytného odůvodnění doplnil, že ze samotné žaloby vyplývá, že byla podána opožděně. Důvod odmítnutí žaloby podle § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s. obstál, Nejvyšší správní soud se proto již nezabýval námitkou, že stěžovatelka v žalobě omylem uvedla nesprávné datum doručení napadeného rozhodnutí jejímu manželovi. Ani včasnost žaloby by totiž nemohla nic změnit na závěru, že stěžovatelka nebyla k podání žaloby v nyní posuzované věci oprávněna.

30. Ostatní kasační námitky nespadaly pod důvody, o které se může kasační stížnost proti rozhodnutí o odmítnutí návrhu opírat (viz výše body 16 a 17), soud se jimi proto nemohl zabývat.

31. Závěrem Nejvyšší správní soud dodává, že mu přes postavení soudu posledního stupně nevznikla povinnost položit předběžnou otázku Soudnímu dvoru podle čl. 267

Smlouvy o fungování Evropské unie, protože mu nevznikly pochybnosti týkající se výkladu vízového kodexu (srov. rozsudek Soudního dvora ze dne 6. 10. 1982, *CILFIT*, 283/81, bod 16 a násl.).

32. Nejvyšší správní soud neshledal napadené usnesení městského soudu nezákonným, proto kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

33. O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nebyla v řízení o kasační stížnosti úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 27. prosince 2013

JUDr. Jan Passer
předseda senátu